

Metodologia i disseny de la recerca social

Codi: 101138

Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2500262 Sociologia	FB	1	2

Professor/a de contacte

Nom: Francesc Josep Miguel Quesada

Correu electrònic: miguel.quesada@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Grup íntegre en anglès: No

Grup íntegre en català: Sí

Grup íntegre en espanyol: No

Altres indicacions sobre les llengües

La llengua del curs podrà modificar-se en el cas de que el curs sigui atès per estudiants internacionals.

Equip docent

Joel Marti Olive

Sara Moreno Colom

Prerequisits

No hi ha prerequisits

Objectius

És una assignatura que se situa en el segon quadrimestre de primer curs i es concentra en la iniciació de l'alumnat en la terminologia i les pràctiques de la recerca acadèmica i científica. Igualment, el curs vol plantejar una reflexió al voltant de què vol dir investigar en les ciències socials. Aquestes rutines i plantejaments que seran imprescindibles per poder cursar en el segon curs les assignatures de *Mètodes Quantitatius d'Investigació Social* i *Mètodes qualitatis d'Investigació Social*.

Els interessos primordials de l'assignatura s'orienten vers la clarificació de les exigències bàsiques de la metodologia científica, la comprensió dels conceptes i instruments bàsics de la recerca aplicada a l'anàlisi de la realitat social i les rutines i habilitats instrumentals bàsiques que permeten desenvolupar correctament l'activitat investigadora dins del mon acadèmic. L'objectiu central de l'assignatura anirà orientat, doncs, a fer explícits quins són els elements centrals que permeten fer recerca i a transmetre a l'alumnat els coneixements que facin que sigui capaç de formular un tema per investigar i de preparar-ne el corresponent disseny d'investigació. En aquest sentit, resulta imprescindible conèixer les principals fonts d'informació i documentació científica, adquirir els hàbits bàsics de recerca en les ciències socials, i aprendre un estil de treball rigorós, capaç de combinar l'ús de criteris de treball col·laboratiu amb la creativitat personal.

Competències

- Analitzar problemes derivats de l'aplicació de polítiques públiques i de situacions de conflicte reconeixent la complexitat dels fenòmens socials i de les decisions polítiques que afecten la democràcia, els drets humans, la justícia social i el desenvolupament sostenible.
- Avaluar la qualitat del propi treball.
- Buscar fonts documentals a partir de conceptes.
- Demostrar que es comprenen els enfocaments de la teoria sociològica, així com els diversos vessants, interpretacions i el context històric.
- Demostrar que es comprenen les anàlisis dels fenòmens socials presentades en llengua anglesa, i observar-ne els punts forts i febles.
- Descriure els fenòmens socials de manera teòricament rellevant i tenint en compte la complexitat dels factors implicats, de les seves causes i dels seus efectes.
- Desenvolupar estratègies d'aprenentatge autònom.
- Desenvolupar un pensament i un raonament crítics i saber comunicar-los de manera efectiva, tant en les llengües pròpies com en una tercera llengua.
- Enumerar la metodologia i les tècniques de recerca sobre les quals recolzen les principals hipòtesis sobre les relacions socials, les posicions i les pràctiques dels individus en l'estructura social i els canvis socials.
- Gestionar el propi temps: planificar l'estudi propi, gestionar la relació amb un tutor o tutora o un assessor o assessora, i establir i complir els terminis adequats per a un projecte de treball.
- Respectar la diversitat i la pluralitat d'idees, persones i situacions.
- Treballar en equip i en xarxa en situacions diverses

Resultats d'aprenentatge

1. Avaluar la qualitat del propi treball.
2. Buscar fonts documentals a partir de conceptes.
3. Contextualitzar els enfocaments en la seva època.
4. Definir els principals conceptes sociològics.
5. Demostrar que es comprenen les anàlisis dels fenòmens socials presentades en llengua anglesa, i observar-ne els punts forts i febles.
6. Desenvolupar estratègies d'aprenentatge autònom.
7. Desenvolupar un pensament i un raonament crítics i saber comunicar-los de manera efectiva, tant en les llengües pròpies com en una tercera llengua.
8. Distingir clarament entre judicis de fet i judicis de valor.
9. Distingir els principals mètodes i tècniques qualitatives.
10. Distingir entre una hipòtesi sociològica i un judici de valor sobre la democràcia, els drets humans, la justícia social o el desenvolupament sostenible.
11. Distingir-ne els supòsits teòrics i metodològics.
12. Expressar la seva base metodològica.
13. Gestionar el propi temps: planificar l'estudi propi, gestionar la relació amb un tutor o tutora o un assessor o assessora, i establir i complir els terminis adequats per a un projecte de treball.
14. Identificar aquests enfocaments: funcionalisme, interaccionisme, sociologies de l'acció, etcètera.
15. Identificar la validesa o l'obsolescència en altres èpoques dels enfocaments.
16. Respectar la diversitat i la pluralitat d'idees, persones i situacions.
17. Treballar en equip i en xarxa en situacions diverses

Continguts

Bloc I. Conceptes bàsics de la investigació social

1. Coneixement ordinari i coneixement científic.
2. L'objecte d'estudi de la investigació sociològica.
3. Els protagonistes de la investigació. El posicionament del subjecte investigador.
4. El procediment bàsic de la recerca. Visió general de les diverses etapes.

Bloc II. El procés d'investigació (projecte de recerca)

5. L'elecció i pertinença del tema. La formulació del problema i de les preguntes inicials. (PREGUNTA de recerca, com a RUPTURA amb el SABER COMÚ)
6. L'exploració. Recollida i sistematització de la informació. Informació general, especialitzada i científica. Problemes de tria i d'adequació del material. (CERCA de RESPOSTES)
7. Elaboració de l'estat de la qüestió. Definició de la problemàtica. El reconeixement de la tradició disciplinar. (QUI ha donat prèviament RESPOSTES)
8. El model d'anàlisi. Definició de conceptes clau. Estructuració de conceptes. Delimitació de les hipòtesis de la investigació. (la pròpia RESPOSTA a la PREGUNTA inicial)
9. Panorama general del disseny d'investigació. Mètodes quantitativs, qualitativs i mixtos. (COM recopiar DADES empíriques)

Bloc III. Perspectives d'investigació social

10. Perspectiva històrica dels diversos enfocaments de recerca en ciències socials. Les tradicions de recerca en sociologia.
11. Distinció entre teories, mètodes i tècniques, i adequació entre elles.

Metodologia

La metodologia docent i l'avaluació proposades a la guia poden experimentar alguna modificació en funció de les restriccions a la presencialitat que imposin les autoritats sanitàries.

Per tal que l'alumnat aprengui i reflexioni sobre què vol dir investigar en Sociologia, la metodologia docent i les activitats formatives de l'assignatura el situen en el centre del procés d'aprenentatge, a partir de la combinació de: (1) sessions expositives, (2) pràctiques a l'aula i fora que permetin aplicar els conceptes adquirits, (3) tutories de seguiment i treball autònom. A continuació es concreten les diferents activitats, amb el seu pes específic dins de la distribució del temps total que l'estudiant ha de dedicar a l'assignatura.

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, per a la complementació per part de l'alumnat de les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura/mòdul.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Preparació prova escrita	18	0,72	3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 14, 15
Sessions pràctiques	22	0,88	1, 5, 6, 7, 9, 10, 12, 13, 16, 17
Sessions teòriques	30	1,2	1, 3, 4, 5, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 14, 15, 16
Tipus: Supervisades			
Tutories grupals programades	6	0,24	1, 2, 5, 6, 7
Tipus: Autònomes			
Lectures dels textos	30	1,2	1, 3, 4, 6, 7, 8, 9, 11, 12, 14, 15, 16

Avaluació

Per a constituir els grups de treball:

Només s'accepten grups de treball de 4 o 5 persones.

Només s'accepten grups de treball amb persones del mateix grup de matriculació. Es pot fer un canvi de grup de matriculació, només si A) es sol·licita a la Gestió Acadèmica dins les 2 primeres setmanes del curs, B) aquesta G.A. ho aprova, i C) l'alumnat ho comunica a la persona responsable docent de l'assignatura.

Per a superar l'assignatura (curs regular superat al Juny amb 3 proves parcials):

Per tal de poder fer mitjana ponderada i superar el conjunt de l'assignatura, (A) tant el conjunt del projecte d'investigació (els tres lliuraments) com cadascuna de les tres proves escrites individuals parcials han de tenir una nota mínima de 4, i (B) també es requereix que consti participació (o falta justificada) a un mínim de 80% de les sessions pràctiques segons el calendari d'activitats.

Per a participar a la recuperació d'activitats compensatòries (curs regular no superat al Juny):

Només pot recuperar qui durant el curs hagi fet un seguiment adequat de l'assignatura (com a mínim, participació a totes les sessions de pràctiques).

Només es pot recuperar les tres proves individuals i el treball de grup. No es consideren recuperables, per la seva naturalesa, les activitats de "Participació a pràctiques i assistència".

En tot cas la recuperació tindrà una nota màxima de 8.

Per a constar com a "no presentat" a les actes oficials:

Només tindran la qualificació de "no presentades" aquelles persones que no s'han presentat a un 50% de les activitats d'avaluació.

Sobre avaluació mitjantçant "prova única":

La UAB ha aprovat recentment un sistema d'avaluació alternativa basat en una prova final única, en cas que es donin determinades condicions. Serà implementat al proper curs acadèmic 2023-2024, per tant NO és d'aplicació pel curs actual. Podeu consultar

<<https://www.uab.cat/web/coneix-la-uab/itineraris/normatives/normativa-academica-1345668305783.html>> per més detalls.

Sobre plagi als treball acadèmics o proves escrites:

Us recordem que, en el moment de signar la vostra matrícula us vau comprometre en el següent sentit:

"DECLARO que la Universitat Autònoma de Barcelona m'ha informat que (...) El plagi és l'acte de divulgar, publicar o reproduir una obra o part d'aquesta en nom d'un/a autor/a diferent de l'autèntic/a, fet que suposa una apropiació de les idees creades per una altra persona sense fer un reconeixement explícit del seu origen. Aquesta apropiació implica una lesió deldret a la propietat intel·lectual d'aquesta persona que no estic autoritzat a fer en cap cas sigui quina sigui la circumstància: exàmens, treballs, pràctiques... Per tant, em COMPROMETO a respectar les disposicionsnormatives relatives als drets de la propietat intel·lectual en relació amb l'activitat docent i/o de recerca realitzada per la UAB en els estudis que estic cursant."

En cas que es detecti alumnat que ha copiat continguts no permesos, totes les persones implicades quedaran automàticament suspesos sense possibilitat d'accés a la recuperació o compensació.

En cas de plagi en la redacció de treballs, es valorarà cada incidència i, en cas extrem es considerarà la opció de suspens directe sense opció a recuperació.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Projecte de recerca (inclou 3 lliuraments, en grup i amb parts individuals)	10% + 10% + 34%	2	0,08	1, 2, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 12, 13, 16, 17
Proves escrites que avaluaran l'adquisició de conceptes i instruments bàsics referits a la vessant aplicada de l'anàlisi de la realitat social	12% + 12% + 12%	2	0,08	3, 4, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 14, 15

Seguiment (Assistència i Participació a les pràctiques programades a l'aula)	10%	0	0	1, 4, 5, 7, 8, 9, 10, 12, 16, 17
--	-----	---	---	----------------------------------

Bibliografia

Bibliografia

Al

Campus Virtual s'especificaran les lectures obligatòries corresponents als continguts teòrics, a les sessions pràctiques i al treball de grup.

Manual

bàsic de consulta:

- Quijvy, R., & Campenhoudt, L. V. (2017). Manual de investigación en ciencias sociales. Ciudad de México: Limusa: Grupo Noriega Editores.
- Quijvy, R., & Campenhoudt, L. V. (2007). Manual de recerca en ciències socials. Barcelona: Herder.

[Hi ha altres edicions i anys disponibles]

Lectures

complementàries:

- Álvarez - Uría, F., & Varela, J. (2011). Sociología, capitalismo y democracia: génesis e institucionalización de la sociología en Occidente. Madrid: Morata.
- Anders - Egg, E. (2016). Aprender a investigar nociones básicas para la investigación social. Córdoba, Argentina: Editorial Brujas.
- Andréu Abela, J., & Pérez Corbacho, A. M. (2004). Investigación aplicada de clásicos de la sociología: viejos y nuevos problemas de investigación social. Sevilla: Fundación Centro de Estudios Andaluces.

Ayuso

Sánchez, L., & Requena Santos, F. (2018). Estrategias de investigación en las ciencias sociales: fundamentos para la elaboración de un Trabajo de Fin de Grado o un Trabajo de Fin de Master.

Recuperado de

<https://biblioteca-tirant-com.are.uab.cat/cloudLibrary/ebook/show/9788491696957>

- Beil, J. (2005). Cómo

- hacer tu primer trabajo de investigación: guía para investigadores en educación y ciencias sociales. Barcelona: Gedisa.
- Boudon, R., Lazarsfeld, P. F., & Chazel, F. (1985). Metodología de las ciencias sociales (3a.). Barcelona: Editorial Laia.
- Bourdieu, P., Chamboredon, J.-C., & Passeron, J.-C. (2013). El oficio de sociólogo: presupuestos epistemológicos. Tres Cantos, Madrid: Siglo XXI España.
- Cassany, D. (2018). La cuina de l'escriptura: un manual imprescindible per a tots aquells que s'han de posar a escriure. Barcelona: La Butxaca.
- Corbetta, P. (2010). Metodología y técnicas de investigación social (rev.). Madrid: McGraw Hill.
- Durkheim, É. (2016). Las reglas del método sociológico (9a.). Ciudad de México: Ediciones Coyoacán.
- García Ferrando, M., Alvira Martín, F., Alonso Benito, L. E., & Escobar, M. (2016). El Análisis de la realidad social: Métodos y técnicas de investigación (4a.). Madrid: Alianza Editorial.
- Latiesa, M. (Ed.). (1991). El pluralismo metodológico en la investigación social: ensayos típicos. Granada: Universidad.
- Mardones, J. M. (2010). Filosofía de las ciencias humanas y sociales: materiales para una fundamentación científica. México, D.F.: Ediciones Coyoacán: Distribuciones Fontamara.
- Mills, C. W. (2001). La Imaginación sociológica. Barcelona: Herder.
- Olivier de Sardan, J.-P. (2018). El rigor de lo cualitativo: las obligaciones empíricas de la interpretación socioantropológica. Madrid: Centro de Investigaciones Sociológicas.
- Passeron, J. C. (2011). El

razonamiento sociológico: el espacio comparativo de las pruebas históricas.

Tres Cantos (Madrid): Siglo XXI.

- P i c ó ,
J. (2014). Los años dorados de la sociología (1945-1975). Recuperado de <http://site.ebrary.com/id/11028908>
- Q u i v y ,
R., & Campenhoudt, L. van. (2007). Manual de recerca en ciències socials. Barcelona: Herder.
- Q u i v y ,
R., & Campenhoudt, L. van. (2017). Manual de investigación en ciencias sociales. Ciudad de México: Limusa: Grupo Noriega Editores.
- R u i z
Olabuénaga, J. I., Aristegui, I., & Melgosa, L. (2002). Cómo elaborar un proyecto de investigación social (2a.). Bilbao: Universidad de Deusto.
- S a u t u ,
R., Boniolo, P., Dalle, P., & Elbert, R. (2010). Manual de metodología: Construcción del marco teórico, formulación de los objetivos y elección de la metodología. Recuperado de <http://bibliotecavirtual.clacso.org.ar/ar/libros/campus/metodo/metodo.html>
- V e r d ,
J. M., & Lozares, C. (2016). Introducción a la investigación cualitativa: fases, métodos y técnicas. Madrid: Síntesis.
- W e b e r ,
M. (2012). Ensayos sobre metodología sociológica (2a.). Buenos Aires: Amorrortu.
- Z i m a n ,
J. M. (2003). ¿Qué es la ciencia? Cambridge; New York: Cambridge University Press.

Programari

Processador de documents: LibreOffice Writer, o MicroSoft-Word.

Suport visual per presentacions: LibreOffice Impress, o MicroSoft-PowerPoint.

Gestor de referències: ZOTERO, o Mendeley (UAB).

[aconseguix el programari lliure i gratuït a <<https://ca.libreoffice.org/>> i <<https://www.zotero.org/download/>>]